

Přílohy: Kázání vybraná k analýze

Kázání A – z 15. 3. 2020 (Uherské Hradiště)¹

Text: Mk 4,35–41

Když si v těchto dnech přečtete právě tenhle text z Markova evangelia, docela jistě vás napadnou určité podobnosti. Bouře, která se kolem nás strhla má vnější příčiny. My sami jsme si ji nezpůsobili, ačkoliv se objevují některé fantasmagorické úvahy o tom, za co všechno může současná nákaza být trestem. Už v Ježíšových dobách, a dokonce přímo s Ježíšem na jedné lodi se mohl člověk dočkat pořádné bouře. Už tehdy se vlny valily a učedníci propadali panice. Jak by ne, vždyť loď byla skoro plná.

Lidé dnes také propadají panice. Jsme nervózní, nejistí. Jsme-li mladší, obvykle se nebojíme tolik o sebe, jako o zdraví svých blízkých, kteří jsou pokročilejší věkem nebo kteří trpí nějakou chronickou nemocí. A možná i nám se zdá, jako kdyby Ježíš spal někde na podušce a celá záležitost se jej netýkala. I my se možná ptáme, a pokud ne nahlas tedy patrně v skrytosti duše – „Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?“

Tento druh výčitek známe. Objevuje se vždy, když se dějí nějaké špatné věci. Objevoval se za válek, živelních katastrof, při kterékoli epidemii nebo i při nemocech, které vedly ke smrti našich blízkých. Bože, proč? Máme pocit podobné opuštěnosti, kterou prožíval Ježíš na kříži, když z jeho úst zněla slova žalmu „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil“. To je naprosto v pořádku. Je přirozené, že nás něco takového napadne. Neuspokojí nás hned totiž ani Ježíšova odpověď, která zazní u Marka. Ježíš nakonec zasáhne, bouři utiší, ale učedníků se zeptá, proč jsou tak ustrašení a zda jim chybí víra. A my si tedy dnes říkáme: „Chybí nám víra?“ Chybí nám víra, která by zázračně vyléčila všechny nemocné a nakažené? Chybí nám víra, která by vymazala všechno zlo ve světě? Chybí nám víra, která by si řekla, že na životě beztak nezáleží, protože po smrti přece míříme „na druhou stranu“, o které Ježíš v Markově evangeliu mluví, i když jen v souvislosti geografické? Na tu druhou stranu, kde se nebudou ženit ani vdávat? Tohle všechno si možná řekneme, ale nejsou to, dle mého názoru, dobré pokusy, jak věc zachytit. Je to jen první zmatená reakce na Ježíšova slova.

Na prvním místě je důležité přestat vinit Boha z toho, co se děje. Bůh nezamýšlel žádné zlo. Bůh nám ani v této rozkolísané době nechce nic zlého způsobit. Přestaňme hledat všelijaké pseudopříčiny současného stavu. Tohle

1 Vogl, *Kázání na 15.3.2020*, FS ČCE v Uherském Hradišti [online]. cit. 5. května 2022.

všechno se děje ve světě, který je nadán svobodou. Těm, kdo má kázání znají se omlouvám za opakování. Je zde svoboda člověka i svoboda bakterie či viru. A jako my lidé můžeme udělat něco špatného, i ten ubohý koronavirus se nějak dostal z netopýrů. Možná si myslel, jaký to bude krásný rozvoj a výlet a co nového přitom pozná, ale lidem jeho poznání dobrého i zlého přináší smrt. Nechceme ovšem rušit svobodu. Ta je cenná.

K čemu je nám ale víra? Když Bůh nějak zázračně nezasáhne, k čemu máme věřit? Co z toho máme? Tyhle otázky, jakkoli logické, jsou ovšem chybné. Naše důvěra k Bohu není k tomu, abychom očekávali magické rozuzlení naší nouze. Jen se dobře podívejme na slovo z Markova evangelia, nad nímž dnes uvažujeme. Ježíš se ptá učedníků, proč jsou tak ustrašení. Hrůza a panika jim doslova svázala ruce. Do lodi se valí vlna za vlnou a my si můžeme představit učedníky, jak zmateně pobíhají po loďce či jenom tupě sedí a propadají beznaději. A jak jen pasivně čekají, zda Ježíš nějak zasáhne. A říkají si s výčitkou: „Proč jenom spí?“ Ježíš v kritické chvíli opravdu zasáhl, ale to důležitější zazní až potom. Po otázce: „Proč jste tak ustrašení?“ zazní ještě otázka: „Což nemáte víru?“ Víra přece není nic pasivního. Z důvěry k Bohu vychází jednání v praktickém životě. V každé době tomu tak bylo, že tam, kde se člověk dokázal vzpřímit a jednat správně, tak se věci daly do pohybu správným směrem. V každé době platí, že záleží na každém z nás. Učedníci na lodi měli místo hysterie a paniky začít vylévat vodu. Pustit se do souboje s mořem. Něco takového čeká i nás, máme-li nad aktuální nouzí zvítězit.

A je nadějně, že se to děje. Mnoho lidí nepropadlo šílenství, ale naopak pozitivně chodí do práce a snaží se, aby v rámci možností život fungoval. Výzkumníci pracují v laboratořích v různých zemích světa na vakcíně, lékaři léčí nemocné a často k tomu nemají dostatek prostředků. Zdravotní sestry nasazují své vlastní zdraví. Odpovědní lidé bojují tím, že dodržují karanténní opatření. Starší a nemocní bojují tím, že nevycházejí ze svých domovů. Ti, kdo mohou bojují proti zmaru svou pomocí těm, kdo pomoc potřebují. Rodiny se semkly, všichni se snažíme přečkat, ale neměl by to být jen pokus o přežití vedený pudem sebezáchovy. Když totiž podlehneme pudům, budete ve výsledku sobečtí. Činná víra myslí na druhé. Činná víra nemyslí jen na vlastní záchranu z vln, ale má na mysli ty, kdo potřebují pomoc více než já.

Příběh o rozbouřeném moři a loďce, na které se strachují o svůj život lidé kolem Ježíše je pro nás dnes dobrou inspirací. Ukazuje nám, že není potřebný strach, ale činná víra. S překvapením a s vděčností pak smíme vnímat, kolik lidí svou víru projevuje. Možná i neuvědoměle, ale přece. Ne, neděje se všechno jen špatně a poslechneme-li Ježíšova slova, i my můžeme beze strachu jednat tak, abychom se spolu s loďkou nepotopili. Dnešní text končí úžasem

lidí, kteří zjistili, že o Boží pomoc se dá opřít. Lidí, kteří se zbavili strachu a dokázali jednat správně. Kdo to jen je? Tak se ptáme i my a smíme si odpovědět – vždyť je s námi na stejné lodi Spasitel světa. Máme svobodu, tak se jí držme a jednejme tak, aby naše víra pomáhala druhým. Amen.

Modlitba: Pane Bože, děkujeme, že jsi nám daroval víru, která nás vede k jednání. Děkujeme za všechny, kdo v těchto dnech pracují proti chaosu, zmaru a smrti. Děkujeme za zdravý rozum a chladnou hlavu, za ochotu pomoci i za schopnost pomoc přijmout. Amen.

Kázání B – z 30. 5. 2021 (Uhříněves)²

Text: Mk 4,35–41

Proč se tak trpce rmoutíš, má duše, proč ve mně úzkostně sténáš? Na Boha čekej, opět mu budu vzdávat chválu, jemu, své spáse. On je můj Bůh. (Psa 42:12 CEP)

Je to krásný text z žalmu 23. Vyznání, které nás potěší a povzbudí. Těší nás, když se smíme setkat s člověkem, který takto vyznává, že jeho život je v Božích rukách. Když slyšíme vyprávět o takových lidech. Vzpomínám na ty, kdo tento žalm milovali a společně jsme ho říkali jako modlitbu při přijímání eucharistie v jejich domovech nebo v nemocnici. Jakoby to i v nás probouzelo stejnou důvěru, stejnou sílu k vyznání. Ale zároveň jsme zaskočení v konkrétních situacích vlastní neschopností takového vyznání. V úzkostech z důvodů osobních nebo celospolečenských. Velice silně k nám právě do takových situací promlouvá příběh z Marková evangelia, příběh o utišení bouře.

Když se podíváme do předcházejících textů v Markově evangeliu, uvidíme, že i ten náš dnešní je součástí „výuky“ učedníků. Chcete-li, výuky církve. I naší výuky. Ve 3. kapitole jsou učedníci vysláni s pověřením: „Ustanovil jich dvanáct, aby byli s ním, aby je posílal kázat a aby měli moc vymítat zlé duchy.“ Ale to, že už je Ježíš vyslal, to prostě ještě neznamená, že to všechno v pohodě zvládnou. A tak je Ježíš učí. Učí je chápat to, s čím přichází, s čím ho Pán Bůh poslal za člověkem. Učí je chápat slovo naděje. Když pronese krásné podobenství o rozsévači, podobenství o království Božím, musí si vzít učedníky stranou a snaží se jim toto podobenství znovu vysvětlit. Říká: „Nerozumíte tomuto podobenství? Jak porozumíte všem ostatním?“ To říká těm, které už vyslal. A že to není jen tak, jestli Ježíšova slova pochopíme a uchopíme pro svůj život, je zřetelné právě v příběhu o utišení bouře.

Kdysi jsme na mládeži ve Vršovicích probírali tento příběh. Program měl náš Kuba a po přečtení textu se zeptal, z čeho my máme strach. Už si nepamatuji odpovědi, které zazněly – kromě jediné. Jeden hoch odpověděl, že on nemá strach z ničeho, protože má v srdci Ježíše Krista. Uvědomil jsem si, že to je ukázková výpověď člověka, který ještě neví, co to strach je. Že se pohybuje v zajištěné bublině a z náboženském obláčku shlíží na realitu, která ho mívá. Že si ještě neuvědomuje sílu obav o blízkého člověka. Stručně - že je ještě na souši a Ježíš ho nevezal s sebou na jezero. Byl jsem mu vděčný za jeho tvrzení,

2 Ort, *Uhříněves 30.5.2021 Mk 4,35-42*, FS ČCE v Uhříněvsi a Říčanech [online]. cit. 10. května 2022.

protože jím vlastně shrnul stav učedníků před vyplutím. Ještě mu Ježíš neřekl „Přeplavme se na druhou stranu“. Bezesperu, slyšel o Ježíšovi. Slyšel vyprávět jeho podobenství o Božím království. Nadchlo ho – úplně stejně jako učedníky. Úplně stejně jako každého, kdo Ježíšovo kázání měl možnost slyšet. I když Ježíšovy důrazy mnozí označí jako nesmysl, tak v každém přece jen někde hluboko dříme myšlenka, že kdyby to fungovalo, tak by to bylo hezké. Docela rád bych se s tím hochem znovu setkal a popovídal si s ním. Trochu problém je, že byl z Německa.

Ježíš učedníkům říká „Přeplavme se na druhou stranu“. A následuje zajímavý obrat – učedníci ho vzali na loď a vyrazili. Přichází změna subjektu vyprávění. Učedníci Ježíše vezou lodí na druhou stranu. A plují. A spolu s nimi mnohé další lodě. Jsme zváni na plavbu životem, najednou je zřetelné, že se chyba může vymstít, najednou je zřetelné, že ty nezládnutelné mocnosti v našem životě mohou být velice reálné. Ten obraz příběhu o plavbě po velké vodní ploše byl a stále je velice výmluvný. Bezbrannost, vydanost člověka.

Uvědomujeme si, že mocnosti jsou skutečně mocnostmi. Přichází bouře a najednou se ukazuje, že hrdinná slova o tom, že máme Ježíše v srdci a nemáme z ničeho strach, jsou jen slova. Ono to nejde tak rychle, jak by člověk chtěl. Nejde si říct – znám Ježíše z Nazareta a proto už neznám strach. Jsem někde jinde než ostatní lidé. Mě se už bouřka netýká – ta se týká těch ostatních, ale na naší lodi je Ježíš. A ono to tak nebylo. A ani to tak není. Je to velice tvrdé upozornění na pokušení náboženského titánství, na pokus vydělit se ze života, oddělit se od ostatních lidí. Na pokušení přestat být člověkem. Ale zároveň je to veliké povzbuzení pro nás všechny, kteří ten strach známe. „Tu se strhla velká bouře s vichřicí a vlny se valily na loď, že už byla skoro plná.“ Životní situace, kterou každý z nás zná. Strach ze zítřka, strach z toho, co přijde, protože už nemám sílu dál bojovat, už vlastně ani nemám představu jak. „On však na zádi lodi na podušce spal. I probudí ho a řeknou mu: "Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?"

To je existenciální nejistota, nejistota - bolest víry, do které nestačí přijít s dětským tvrzením – mám v srdci Ježíše, já nemám strach. A přece s tím Ježíš vlastně přichází. Pohrozí větru a dešti a ony umlknou. A učedníkům vyčte, že mají malou víru. Jsme tedy někde úplně jinde, je to s naší vírou skutečně tak špatné? Skutečně bychom měli k bolestem životů našich i životů druhých přistupovat s nadhledem víry?

Hospodin jest můj pastýř, nebudu míti nedostatku. Na pastvách zelených pase mne, k vodám tichým mne přivodí. Duši mou občerstvuje, vodí mne po stezkách spravedlnosti pro jméno své. Byť mi se dostalo jíti přes údolí stínu smrti, nebuduť se báti zlého, nebo ty se mnou jsi; prut tvůj a hůl tvá, toť mne po-

těšuje. Strojíš stůl před obličejem mým naproti mým nepřátelům, pomazuješ olejem hlavy mé, kalich můj naléváš, až oplývá. Nadto i dobrota a milosrdenství následovati mne budou po všechny dny života mého, a přebývati budu v domě Hospodinově za dlouhé časy.

Žalmista vstupuje právě do tohoto našeho tázání a smutku, naší nedůvěry v Boží pomoc, vstupuje do naší bolesti a otázek. Vstupuje jako ten, který to zná, který často k Hospodinu volal a volá a prosí o pomoc. Který rozhodně není dokonalý. Však je tento žalm připsán Davidovi.

A právě pro toto lidství žalmisty tento žalm promlouvá. Právě proto ho máme tak rádi. Proto nám dává sílu k rozhodování v životních situacích, do kterých se dostáváme. Protože je to vyznání člověka, který prošel mnoha zkouškami a mnohým strachem a pochybením. Mohli bychom v tuto chvíli vzpomínat a děkovat za konkrétní lidi, kteří se k tomuto vyznání dokázali v životě propracovat a proto na nás měli a mají takový vliv.

Dnešní texty jsou povzbuzením, které máme slyšet. Ujistění o tom, že Hospodin má v Ježíši Kristu v ruce náš život. Nezávisle na tom, jak moc si to uvědomujeme. To máme vědět, to nám smí být povzbuzením. Tak i my můžeme být součástí oblaku svědků pro tento svět. Amen.

Kázání C – z 13.4.2020 (Šumperk)³

Text: J 20,19–21

Milé sestry a milí bratři, zavřené dveře. Jsou jedním ze symbolů současné doby. Zavřené dveře mnoha obchodů, restaurací a kaváren, divadel a kin, škol a mnoha pracovišť. Je to stísnující. Jsme určitě vděční za práci všech, kdo se snaží, aby alespoň některé dveře zůstávaly otevřené. Prodejny potravin, lékárny, pošty a hlavně nemocnice. Bohu díky za službu všech obětavých a statečných lidí! Ovšem i letošní Velikonoce, svátky Vzkříšení Páně, prožíváme za zavřenými dveřmi svých domovů. I kostely a modlitebny zůstávají zavřené. Chybí nám společenství, ve velkých uvozovkách „obyčejný“ mezilidský kontakt, stejně jako společná modlitba, společný zpěv, možnost slyšet kázání tváří v tvář kazatelů, společný kruh kolem stolu Páně. Za zavřenými dveřmi se nám stýská po mnohých, které máme rádi. Jindy zase bývá těžké vydržet s našimi nejbližšími, se kterými sdílíme domov. A na toho, kdo bydlí sám, dopadá opuštěnost a samota. A pak jsou zde obavy, strach a úzkost. Netýkají se jen nebezpečného viru, rizika onemocnění, či dokonce smrti. Čím dál více se vztahují k tomu, jaké dlouhodobé důsledky bude současná situace mít a jak dlouho se z ní budeme vzpamatovávat. Jak máme v takové situaci slavit Velikonoce, radostné svátky Kristova vzkříšení?

Zavřené dveře. Také Ježíšovi první učedníci prožívali první Velikonoce za zavřenými dveřmi. Neskrývali se sice, aby pokud možno bránili šíření nakažlivé nemoci, ale i oni prožívali strach. Strach ze svého okolí, z nepochopení, z projevů nepřátelství. Byli přece stoupenci, ba přáteli toho Ježíše, který ve společnosti způsobil takový rozruch a vyvolal nepřátelství mnohých. Jak by se asi Ježíšovi nepřátelé mohli k jeho učedníkům chovat přátelsky, nebo je prostě jen slušně nechat na pokoji? Nejen přítomná chvíle, i budoucnost byla nejistá. Nepřátelský postoj okolí jen tak nepomine, ostatně – stejně jako pandemie... V takové situaci je naprosto pochopitelným řešením úkryt a zavřené dveře. Ano, oddělují nás, izolují, omezují na malý prostor. Současně ovšem ty zavřené dveře dávají určitý pocit bezpečí. Za zavřenými dveřmi nejsme vystaveni nepochopení či nepřátelství druhých. Stejně tak platí, že za zavřenými dveřmi jsme do značné míry chráněni před onemocněním. Ani za zavřenými dveřmi však nejsme v bezpečí před svým vlastním strachem, ať už je příčinou toho strachu cokoliv. Je to zvláštní paradox: strach

3 Zapletal, *Bohoslužby 13. 4. 2020 – Velikonoční pondělí*, ČCE FS v Šumperku [online]. cit. 18. dubna 2022.

člověka nutí, aby utekl nebo se někam schoval. Ale ani útěk nebo ukrytí automaticky neznamená, že se strachu zbavíme.

Ani v takové situaci však není nemožné slavit bohoslužbu, prožít Velikonoce, ba dokonce se setkat s Bohem. V dnešní době nám leccos usnadňuje internet. Tady můžeme najít mnohá kázání, modlitby, zamyšlení, ať už v podobě textu, zvukového záznamu nebo videa. Některé bohoslužby jsou dokonce vysílány živě, či se konají online biblické hodiny a setkání mládeže. To zásadní však spočívá jinde – a platí to pro dnešní dobu karantény stejně, jako to platilo v době před jejím vyhlášením a bude to platit také, až jednou, doufáme, skončí. To zásadní je, že pro Pána Boha nejsou zavřené dveře žádnou překážkou. Učedníci jsou za zavřenými dveřmi – a Ježíš, jejich vzkříšený Pán, přichází mezi ně a zdraví je mocným, potěšujícím, uzdravujícím slovem Pokoj vám. A stejně tak dnes – my jsme za zavřenými dveřmi a i k nám může Ježíš přijít. I my se s ním můžeme setkat a přijmout jeho slovo Pokoj vám. Bohu nevádí, že jsme v karanténě. On má výjimku, že za námi může přijít, i když se o té výjimce nepíše v žádném vládním nařízení. Ježíš přichází přes zavřené dveře a pro jeho slovo neplatí žádné omezení.

Pokoj vám – za zavřenými dveřmi, pro každého z nás osobně. Pokoj vám do karantény, do obav z onemocnění, do neklidného dneška a nejistého zítřka. Pokoj vám do opuštěnosti, do samoty, do stesku po přátelích, po bratřech a sestřích z církve. Pokoj vám do napětí mezi lidmi, kteří spolu sdílejí jeden domov. Pokoj vám, když vám chybí společenství v kostele či v modlitebně, večere Páně, společný zpěv a modlitba. Pokoj vám i do toho, že nemůžete jít na kafe, na zmrzlinu nebo do divadla, i když byste rádi. Pokoj vám do strachu, který vás nutí utíkat nebo se ukrýt – protože právě Božím pokojem může být člověk od strachu osvobozen. Pokoj vám – Ježíšovo slovo, které uzdravuje srdce nemocná strachem.

Pojďme ovšem dál a hlouběji, od Ježíšova slova k Ježíši samotnému. Přišel zavřenými dveřmi a nyní je tady, mezi svými učedníky. Je to on, vzkříšený Pán a Mistr, s nímž putovali po Galileji a po Judsku. Je to on, kdo je učil, jaký je Bůh a jak to chodí v jeho království. Je to on, kterého viděli konat zázraky na pomoc potřebným, on, kterého viděli sloužit lidem. Je to on, kdo dal jejich životům nový smysl. Je to také on, který byl zatčen a odsouzen k smrti. On, který zemřel na kříži a byl položen do hrobu. Je to on, o kterém si mysleli, že už se s ním nesetkají, že je konec té naděje, kterou v něm viděli. Je to on, nad jehož smrtí truchlili jako každý, komu zemře dobrý přítel... Vše je ale jinak, teď za nimi znovu přišel a je tu s nimi. Je to on, Ježíš, který byl vzkříšen a nechal za sebou prázdný, otevřený hrob – jak zřetelně to kontrastuje se zavřenými dveřmi, za nimiž se ukrývají učedníci! Ježíš byl mrtev a nyní žije –

to znamená, že Bůh je silnější než smrt. Učedníci to mohou vidět na vlastní oči. Jako další důkaz jim Ježíš ukazuje ruce a bok, na nichž jsou doposud viditelné rány, stopy po utrpení. Ježíš chce, aby jeho učedníci poznali, že on, Vzkříšený, je právě ten, který byl ukřižován.

Reakcí učedníků je radost: zaradovali se, když spatřili Pána. Je to radost ze shledání s tím, koho měli rádi a koho také respektovali jako učitele. Je to radost ze shledání s tím, kterého už oplakali jako mrtvého. Je to ovšem také radost ze vzkříšení samotného, z Božího vítězství nad smrtí. Život každého z nich nyní může naplnit nová důvěra v Boha. Můžeme ji přiblížit třeba takto: je to spolehnutí, že Bůh mě neopustí, ani když zemřu. Nezapomene na mne, neztratím se mu. Smrt mě oddělí od mých blízkých, ode všech, které mám rád, ale ne od Boha. Nezůstanu sám. Radost, kterou nyní učedníci prožívají, je velkým Božím darem do jejich situace. Od této chvíle – setkání se vzkříšeným Pánem – už nemusí být strach to hlavní, co určuje jejich život. Dostávají nový impuls, nový zdroj naděje. Je to radost z toho, že Ježíš žije – a tento život chce sdílet i s nimi (a také s námi se všemi). To svým učedníkům slíbil ještě před ukřižováním: „já jsem živ a také vy budete živi.“ (J 14,19) Je to také nový pohled na Boží věrnost: Bůh nám je věrný nejen během našeho života, ale i v naší smrti.

Do této radosti ze setkání se vzkříšeným Pánem jsme zváni i my. Právě i v naší dnešní situaci, kdy se smrt zdá nějak blíž než jindy. Kdo sleduje statistiku, ví, kolik lidí už vlivem nebezpečného viru zemřelo. Je to obrovský počet a to nás pochopitelně děsí. Tím spíše, jak moc je ten virus a ta statistika každý den předmětem pozornosti ve zprávách. To se mohou objevit pochybnosti, mohou se vnučovat nepříjemné otázky. Jak se dnes můžu spolehnout na to, že Bůh je silnější než smrt? Jak mám věřit ve vzkříšeného Krista? Nebledne kvůli tomu všemu naše víra? Není s ní konec, jako když se z krásného snu probouzíme ráno do dalšího tíživého dne? Před těmito otázkami nemusíme utíkat do nedůvěry, či dokonce do beznaděje. Vzkříšený Pán k nám přichází – nejen přes zavřené dveře našich domovů, ale i přes zavřené dveře našeho nitra. Jde vstříc našim pochybnostem, obavám, nedůvěře. Přichází k nám ten, který je živý. I když byl mrtev, nyní – hle, je živ na věky věků a má klíče od smrti i od hrobu. Nebojme se tedy: on dokáže v našich životech vytvořit místo pro radost a oslavu i v dnešní situaci.

Jsme zváni k tomu, abychom vzkříšenému Ježíši svěřili svůj život. Tomu, který prošel utrpením a smrtí – a získal zkušenost, že to není konec. Jistě, nevíme, jaké bude to pokračování. To je tajemství, které si Bůh ponechává pro sebe. V Ježíši Kristu nás ovšem zve k tomu, abychom se spolehli na jeho věrnost, jež se projevila ve vzkříšení. To všechno není nic nového, oslavujeme

to o každých Velikonocích a vlastně každou neděli. V současné situaci to k nám ale promlouvá jinak. To poselství, vyjádřené krátce Kristus vstal z mrtvých, opravdu vstal – to zní jinak v dobách pohody, kdy řešíme „jenom“ každodenní starosti, a jinak v době krize, jako je ta současná. Možná si význam Velikonoc dnes uvědomujeme snáze než jindy, možná k němu naopak budeme pronikat obtížněji. Ale v každém případě můžeme v setkání se vzkříšeným Pánem nalézt novou dávku naděje, kterou dnes tolik potřebujeme nejen my, ale každý člověk. Jsme zváni také k tomu, abychom tuto naději sdíleli dál. V závěru dnešního oddílu z evangelia Ježíš říká: „Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.“ Nepřeslechněme tuto výzvu. Ježíš nám přináší pokoj, svědectví o Boží věrnosti, radost, naději. A i v dnešní době máme a smíme my, jeho následovníci, dosvědčovat lidem kolem sebe to všechno, co od Ježíše přijímáme. Amen.

Kázání D – z 19. 4. 2020 (Brno II)⁴

Text: J 20,19–29

Slyšeli jsme zprávu o setkání se Vzkříšeným.

Vzkříšený Kristus přichází, když nastává večer. Přichází tehdy, když se na svět snáší soumrak.

Možná to je obraz, který dobře postihuje naši dnešní situaci. Náš svět se ponořil do zvláštního, nepřirozeného klidu. Jakoby se setmělo. Dlouho nebyl vidět žádný výhled: několik týdnů jsme nevěděli, do kdy karanténa se všemi svými opatřeními ještě potrvá. Teprve v posledních dnech se začínají ukazovat nějaké obrysy, náznaky toho, co je před námi: kdy a jak bude moci začít běžný život. Kdy se budeme moci potkávat, navštěvovat. Kdy se budeme moci obejmout, aniž bychom museli mít obavu, že toho druhého ohrozíme.

Večerní scéna upomíná na nejistotu člověka. V našem světě plném světelného smogu si to už ani neuvědomujeme, ale v tu hodinu, kdy se začaly prodlužovat stíny, kdy přestávalo být vidět a nastávala noc, lidé donedávna zažívali obavy. Uvědomovali si svou zranitelnost a ohrožení.

A zažívali také nejistotu. V biblických žalmech je tato nejistota často vyjádřena otázkou: Jak dlouho ještě? Jak dlouho ještě bude trvat, než se začne zase rozednívat?

Snad ale právě v takové situaci nejistot a ohrožení vyniká o to jasněji, s čím Kristus přichází. Anebo začíná být vůbec patrné, jak je vzácné, s čím přichází: Ježíšovo ujištění, že Bůh je na straně člověka. Jeho jednání, kterým nás vede k nápravě vztahů. Jeho slova, že na konci všeho budeme v jeho rukou.

Do našich stínů vnáší Kristus světlo. Však také o sobě řekl: *Já jsem světlo světa.*

V našem čtení je zmíněn jeden zvláštní detail: Ježíšovi žáci se setkali *za zavřenými dveřmi*. Ta poznámka tu jistě nestojí náhodou. Vypravěč-evangelista nepovažoval za podstatné zeširoka líčit, jak že se to stalo, že Kristus prostoupil dveřmi. Ale neodpustí si ten malý detail uvést a u svého vyjádření zůstane. Vysloví jen takto syrově, že ono se to všechno událo jinak, než si umíme představit.

4 Horák, 19. 4. 2020, FS ČCE v Brně II [online]. cit. 18. dubna 2022.

Podivuhodný příchod zavřenými dveřmi. Evangelista naznačí, že Kristus zde přichází jako ten, kdo koná zá-zraky – kdo dělá něco, co je za možnostmi našeho zraku. Přichází jako Boží osoba. To, co se tady děje, neumíme nahlédnout.

Všimněme si: vzkříšený Kristus přichází, když jsou jeho žáci spolu. První setkání se Vzkříšeným, ta zažijí někteří jednotlivci: Marie Magdalská, dva učedníci odcházející do Emauz a další. Ale pak už dává svou blízkost zažít jen ve společenství. Tam, kde lidé spolu sdílí své pochybnosti, obavy, strach z toho, co bude dál, kde ale taky sdílí naději, že to, co dnes zažíváme, to ještě není konec, tam je on mezi námi.

Tak jsme to něm četli: když přichází, postaví se *uprostřed nich*. Zůstávalo mu mezi nimi toto centrální místo: on byl středem jejich setkání. Mohl toto místo zaujmout, protože ve středu jejich setkání nestál nikdo jiný a nic jiného: žádná jiná autorita, žádné jiné učení, žádné mimořádné emoce. Uprostřed všeho dění byl on.

Kristus otevírá dveře mezi člověkem a Bohem, otevírá dveře mezi lidmi navzájem. Tím, jak přeje pokoj, tím, jak vede k odpuštění. Však také o sobě řekl: *Já jsem dveře*.

Zároveň ale tenhle božský, přichází jako člověk. Ano, právě jako ten domlácený, zmučený a popravený. Ukázal jim ruce a bok: Ukřížovaný se prokazuje svým zázračným příchodem, Vzkříšený se prokazuje svými ranami. Jak to později jeho žáci vyjádřili: Pravý Bůh a pravý člověk.

Ten Vzkříšený pak prokazuje svou identitu ještě jedním způsobem: dává učedníkům svého Ducha. Dává jim tak vzpomenout – a spolu s nimi také nám - na obraz stvoření ze začátku Bible: v něm Hospodin dává ducha člověku – vdechuje život člověku. Zde na to stvořitelské jednání navazuje Kristus a svým žákům vdechuje nový život.

V závěru celého evangelia čteme o setkání Vzkříšeného s Tomášem. To je zvláštní výjev, kterým čtvrtý evangelista uzavírá celé své svědectví o Ježíši.

Tomáš nebyl při tom, když ostatní učedníci prve viděli Krista. Chce ho vidět také. Mluví o tom, že nemůže uvěřit, aniž by ho také viděl: mluví o tom, že chce vložit ruce do ran, ale to je vlastně jen jiná podoba smyslového vnímání. Tomáš má za to, že tímto způsobem dojde víry. A je mu to dáno:

Na závěr ale slyšíme zaznít poslední Ježíšova slova určená Tomášovi: „*Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.*“ To je Ježíšův vzkaz adresovaný i nám. Marie z Magdaly viděla, Ježíšovi žáci viděli, Tomáš nakonec také viděl. My další už ale Vzkříšeného takovým způsobem vidět nebudeme.

Slova evangelia jsou nám „jen“ svědectvím, nemohou nahradit zkušenost jeho prvních žáků. My už jsme odkázáni na zachovaná Ježíšova slova a na svá setkání s jeho mocí. Jsme odkázáni na život.

Však také o sobě řekl: *Já jsem vzkříšení a život.*